

Filosofování contra filosofie (jako odbornost)

Necítím se být odborníkem ani na filosofy, ani na filosofii; to, co dělám, chápu jako aktivní filosofování, při kterém mne neinspirují jen vlastní nápady (dokonce ani převážně), nýbrž jiní filosofové a jejich myšlenky. A právě i ty má vlastní nápady a myšlenky mi nejčastěji přicházejí na mysl v souvislosti s myšlenkami jiných myslitelů, a zase nejen filosofů, ale i nefilosofů (např. vědců, umělců, theologů a někdy i lidí nijak zvlášť neučených). Když čtu texty jiných filosofů, není to vlastně nikdy především ze zájmu o ně, ale především ze zájmu o to, o čem psali a píší – a vždy v souvislosti s tím, o čem se zajímám sám. Díky tomu si z jejich textů vybírám po svém; jen docela výjimečně vzbudí můj zájem o jejich autory, a pak jde často do větších detailů a větší hloubky, než bývá v případě sekundární literatury běžné. - Pochopitelně to platí v mezích sebepochopení. Zajisté se může stát, že jsem při tom (nebo aspoň mohu být) dost významně ovlivněn tím, co slyším nebo čtu z jejich vlastního filosofování. Někdy se může stát (a stává se to dokonce dost běžně), že si toho ovlivnění zprvu ani nevšímám a že si je uvědomuji až dodatečně, když už je možno srovnávat mé texty s texty jiných filosofů. S něčím takovým musí ovšem každý myslitel počítat; jeho vliv na žáky a posluchače málokdy bývá okamžitě a zřejmý, a pokud ano, nebývá trvalý a zejména je málo cenný. Žádné „napodobování učitele“ nemívá žádoucí okamžitý dopad. Známý Heideggerův výkřik při vlastním semináři, „Hier wird nicht geheideggert!“, když byl až pobouřen tím, jak je studentem nebo studentkou imitován, toto vědomí jen dokumentuje. Být odborníkem na filosofii a filosofy ještě vůbec nutně neznamena schopnost filosofovat; naproti tomu filosofovat lze i bez odbornosti na filosofii a filosofování (ovšem má to své velmi negativní následky). Je to vlastně dost podobné situaci v umění: být odborným kunsthistorikem ještě vůbec neznamena schopnost umělecky tvořit.

(Písek, 160522-2.)